ZRC SAZU

Datum: 6. 6. 2026
Številka: GP-2026-021

POVZETEK SAMOEVALVACIJSKEGA POROČILA

Samoevalvacijsko poročilo ZRC SAZU za obdobje 2022–2025 celovito prikazuje razvoj, delovanje in dosežke ene osrednjih raziskovalnih ustanov v Sloveniji. ZRC SAZU združuje 18 inštitutov, založbo in regionalne raziskovalne postaje ter deluje predvsem na področju humanistike, ob pomembni prisotnosti družboslovja, naravoslovja in interdisciplinarnih raziskav. Njegovo poslanstvo je vrhunsko, družbeno odgovorno in mednarodno primerljivo raziskovanje ter prenos znanja v družbo.

Poročilo ugotavlja visoko raven znanstvene odličnosti. Raziskovalne skupine izkazujejo izvirnost, metodološko raznolikost, kontinuiteto in mednarodno vpetost. Posebej izstopajo interdisciplinarni pristopi ter povezovanje klasičnih humanističnih metod z digitalnimi orodji. Kljub temu ostajajo razlike med posameznimi področji, zlasti pri mednarodni prepoznavnosti in vodilnih vlogah v mednarodnih projektih.

Pomembna značilnost ZRC SAZU je izrazit družbeni vpliv. Raziskave prispevajo k oblikovanju javnih politik, ohranjanju kulturne dediščine, razumevanju družbenih procesov, razvoju izobraževanja ter upravljanju okolja. Ustanova aktivno sodeluje z državnimi organi, lokalnimi skupnostmi in mednarodnimi organizacijami ter pomembno prispeva k javni razpravi. Izziv ostaja sistematično merjenje in dolgoročno spremljanje teh učinkov.

Na področju institucionalnega okolja je ZRC SAZU stabilen in razvojno usmerjen. Uvedba stabilnega financiranja po letu 2022 je okrepila strateško upravljanje, omogočila razvoj raziskovalnih programov in povečala finančno predvidljivost in učinkovitost. Organizacija uspešno dosega večino zastavljenih kazalnikov in krepi mednarodno sodelovanje, vendar mora bolj jasno opredeliti strateške prioritete za večjo konkurenčnost v mednarodnem prostoru.

Kadrovska politika je funkcionalna in prilagojena raznolikosti raziskovalnih področij med posameznimi inštituti, kar omogoča večjo fleksibilnost in odzivnost na specifične potrebe. Pomlajevanje poteka predvsem prek programa mladih raziskovalcev, vendar ostajajo izzivi pri prehodu v stabilne zaposlitve in pri sistematičnem nasledstvenem načrtovanju. Mladi raziskovalci so dobro vključeni v delo, a pogosto še ne dosegajo zadostne stopnje samostojnosti, kar kaže na potrebo po nadaljnji krepitvi mentorskih pristopov in strukturiranega razvoja kariere.

Raziskovalna infrastruktura se vse bolj opira na digitalne vire, podatkovne zbirke in spletne portale, ki predstavljajo pomembno nacionalno in mednarodno raziskovalno infrastrukturo. V zadnjih letih je bil dosežen napredek pri digitalni preobrazbi, odprti znanosti in informacijski varnosti, vendar ostajajo izzivi pri posodabljanju opreme, dolgoročni vzdržnosti sistemov in upravljanju podatkov.

Sodelovanje je razvejano in intenzivno na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. ZRC SAZU sodeluje v številnih projektih, raziskovalnih mrežah in infrastrukturnih pobudah, hkrati pa aktivno deluje v družbi, posebno aktivno tudi v Koordinaciji samostojnih inštitutov Slovenije

(KOsRIS), kjer je ZRC SAZU eden od glavnih pobudnikov za formalizacijo delovanja. Prenos znanja v gospodarstvo je manj izrazit, kar je povezano z vsebino raziskovalnih področij.

Sklepno poročilo ugotavlja, da ZRC SAZU uspešno uresničuje svoje strateške cilje in ohranja visoko raven znanstvene odličnosti ter družbene relevantnosti. Ključni izzivi za prihodnost so krepitev mednarodne prepoznavnosti, razvoj metodologij za merjenje družbenega vpliva, izboljšanje kadrovskih mehanizmov, večja vključenost mladih raziskovalcev, učinkovitejši prenos znanja ter nadaljnja digitalna in infrastrukturna nadgradnja.

Odgovorna oseba:

Dr. Oto Luthar